

constituind leit-motivul principal al piesei. Caracterul evocator nu trebuie privit însă prin vălul unui „așa a fost atunci“, al lucrului ce păstrează un interes doar documentar, ci prin prisma mesajului de necurmată actualitate, pe care îl oferă Marea Revoluție Socialistă, vremurilor de acum. Vom căuta, prin urmare, ca în evoluția personajelor și a acțiunii să transmitem publicului ideea continuității revoluției, nu întrebuintând un „prezent istoric“, ci aducând pe scenă actualitatea unor evenimente ce s-au petrecut acum patruzeci și doi de ani.

În aspirațiile lui Boris, Stepan, ale Toniei sau Jenei descifrăm aspirațiile tineretului din zilele noastre, forța morală și puterea lui de sacrificiu.

Într-o egală măsură considerăm necesară reliefația suflului eroic de care este străbătută piesa, ca și a modului simplu în care oamenii își jertfesc viața în numele revoluției. Sacrificiile lor prezentate în mod firesc, fără emfază și fără grandilocvență, constituie mijloacele de bază pentru a arăta măreția acestor eroi.

Prezența în piesă a unor personaje ca Lenin și Dzerjinski impune o deosebită răspundere direcției de scenă. Apariția lor (deși redusă în economia lucrării) trebuie să capete întreaga consistență și greutate istorică și dramatică pe care o solicită textul, trebuie să vădească pregnant omenescul acestor conducători bolșevici, marea lor dragoste față de tinăra generație. În această direcție, experiența acumulată cu prilejul montării la Teatrul de Stat din Bacău a piesei lui Pogodin, *Orologiul Kremlinului*, îmi va fi de un prețios ajutor.

În ciuda intrigii bogate, piesa are o linie clară de desfășurare, ea urmărind îndeaproape, fără divagații colaterale, pe tinerii eroi. Aceași claritate prin simplitate o vom căuta și în rezolvarea plastică a locurilor unde se petrece acțiunea: vom folosi doar un fundal și sumare elemente de recuzită. Cadrul plastic îl dorim asemănător gravurilor colorate, cu un desen precis și simplu, pentru a pune în valoare oamenii și evenimentele.

În numele revoluției, piesă de tineret și cu tineret (majoritatea distribuției este formată din actori tineri ai teatrului), constituie aportul nostru modest la sărbătorirea celei de a 42-a aniversări a Marii Revoluții Socialiste din Octombrie.

Andrei Brădeanu

Întruchiparea lui Lenin: un mare examen artistic

Într-un articol publicat în revista „Teatrul“ acum câteva luni, vorbind despre felul în care m-am străduit să aduc pe scenă figura impresionantă a genialului Vladimir Ilici Lenin, încheiam cele scrise de mine cu angajamentul ca, în cazul când peste câțiva ani voi avea prilejul să reiau acest mare rol, să caut să-l prezint cât mai îmbogățit. Nicăieri n-am crezut că într-un răgaz atât de scurt, voi fi pus să reflectez din nou asupra angajamentului pe care l-am luat atunci. Și iată că, după *Orologiul Kremlinului*, jucat pentru prima oară pe scena Studioului experimental al Institutului de Artă Teatrală și Cinematografică „Ion Luca Caragiale“, *A treia, patetica*, pe prima scenă a țării, îmi readuce în câmpul preocupărilor zilnice, chipul atât de cunoscut și de drag al conducătorului proletariatului mondial.

Aprofundarea unui rol constituie o problemă permanentă pentru fiecare slujitor al scenei, ea devine însă cu atât mai necesară atunci când e vorba de uriașa personalitate a lui Vladimir Ilici, iar mărturisirile lui Sciukin, Strauh și Smirnov, acești remarcabili interpreți ai lui Lenin, arată posibilitățile nelimitate pe care le prezintă unui actor zugrăvirea acestui mare om. Caracter puternic și complex, geniu politic, dar în același timp om simplu și modest, om de vastă cultură și de o principialitate ce exprimă înaltul său umanism, Lenin prezintă — pentru cei care încearcă să-i dea viață scenică — un nesecat izvor de inspirație artistică.

Când am vorbit despre Lenin din *Orologiul Kremlinului*, am arătat sentimentul copleșitor pe care l-am încercat la gândul că va trebui să realizez un asemenea rol. Primele emoții, odată trecute, am pornit la lucru cu febrilitatea celui ce are de împlinit o sarcină de o deosebită răspundere și, în munca pe care am depus-o, m-am străduit să înțeleg și să redau, cu toate forțele mele artistice,

uriașă personalitate a lui Vladimir Ilici. Dificultățile erau cu atât mai mari, cu cât trebuia să îndeplinesc această sarcină cu experiența scenică și de viață a unui debutant, pe scenă ca și în viață. De mare folos mi-au fost atunci filmele documentare care îl înfățișau pe Lenin, precum și bogatul material bibliografic și ilustrativ pe care l-am studiat. Astăzi, când mi s-a încredințat o sarcină de o egală răspundere, rolul, pe care îl studiez sub îndrumarea maestrului emerit Moni Ghelester, îmi pune din nou problema aprofundării uriașei personalități a lui Lenin.

Dacă în *Orologiul Kremlinului*, pe lângă însușirea datelor principale ale personajului, o sarcină tot atât de importantă a fost preocuparea pentru modul caracteristic al lui Lenin de a se manifesta (felul cum merge, cum gesticulează, cum vorbește, cum se bucură, cum se supără etc.), acum, familiarizat oarecum cu plastica personajului, sarcina principală îmi rămâne, mai departe, aceea de a dezvălui valorile intime ale eroului, lăsând ca gesturile și acțiunile fizice propriuzise să fie dictate de evoluția scenică a personajului.

A *treia, patetica*, încoronarea trilogiei despre Lenin a lui Nikolai Pogodin, pune probleme și mai dificile decât *Orologiul Kremlinului*. În piesele anterioare, un factor de prim ordin în dezvăluirea eroului îl constituia modul concret în care acționa el. În ultima piesă, accentul cade mai mult pe felul în care gîndește și simte conducătorul proletariatului. Boris Smirnov arată că „elementul esențial al rolului este sublinierea grijii neobosite a lui Ilici pentru viitorul Uniunii Sovietice, pentru partid, pentru făurirea omului nou“. Dificultatea cea mare a rolului constă tocmai în reconstituirea atentă a proceselor intelectuale și emoționale ale marelui om, în dezvăluirea universului de idei de care era animat, în arătarea profundelor și puternicelor trăiri emoționale ale acestuia.

„Să iubești oamenii este o sarcină din cale afară de grea“, îi spune, la un moment dat, Lenin lui Feodor Diatlov, și în această replică mi se pare că se află cheia rolului pe care îl am de interpretat. Dar înțelegerea unui text nu înseamnă încă posibilitatea de a reda artistic un personaj.

Pentru a realiza cât mai bine datele personajului, am vizionat filmele artistice existente la noi în țară și care prezintă viața lui Lenin. Mi-am dat seama însă că acolo unde un Sciukin vine ca puternica sa personalitate artistică, aducînd pe peliculă o compoziție originală și plină de adevăr, eu, dată fiind tineretea mea artistică, trebuie să mă țin cât se poate mai mult de datele precise ale personajului. Păstrînd deci, ca pe un bun cîștigat, experiența pe care am acumulat-o în întrușiparea lui Lenin în *Orologiul Kremlinului*, mă voi strădui să îmbogățesc aceste date atît prin studierea minuțioasă a condițiilor istorice noi pe care *A treia, patetica* le presupune, cît și prin analiza aplicată a textului lui Pogodin. *Omul cu arma* îl prezintă pe Lenin în plină revoluție; *Orologiul Kremlinului*, în perioada consolidării puterii sovietice; *A treia, patetica* ni-l înfățișează în ultimii ani ai vieții și activității lui (de unde și patetismul acestei piese), în perioada dificilă a consolidării puterii economice prin retragerea strategică pe care a însemnat-o noua politică economică.

În ciuda faptului că Vladimir Ilici Lenin e bolnav, autorul ni-l prezintă în toată măreția lui, finalul apoteotic arătîndu-ni-l pe Lenin așa cum a rămas, el în inimile oamenilor muncii de pretutindeni, veșnic viu și prezent.

În *A treia, patetica*, problema numărul 1 pentru mine este găsirea acelei greutăți specifice a lui Lenin gînditorul, omul politic de geniu, care privește peste ani, văzînd cu claritate evoluția ulterioară a societății, la a cărei temelie a pus piatra unghiulară; găsirea acelor elemente emoționale care să facă posibilă trecerea peste rampă a sentimentelor puternice de care era animat.

Chipul unui erou nu se conturează numai prin ceea ce spune, simte și gîndește acest erou, ci și prin atitudinea pe care o au celelalte personaje față de acesta. Dezvăluirea chipului lui Lenin pe scena Teatrului Național mi se pare, din acest punct de vedere, mult mai ușoară. Valoroasa distribuție a acestei piese, ce cuprinde, printre altele nume atît de cunoscute, și numele artistului poporului Ion Fintescu, profesorul meu de la Institutul de Teatru, îmi ușurează considerabil sarcina, constituind și un puternic factor de emulație în munca de pregătire a acestui dificil rol.

Încă într-o perioadă de căutare a elementelor ce vor defini personajul, acum cînd scriu aceste rînduri, încerc o puternică emoție la gîndul că în curînd va trebui să trec cel de al doilea mare examen al meu: examen artistic și, în același timp, un tot atît de dificil examen de maturitate politică.